

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віра не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
крім неділь і руских свят
з год. 6-й пополудни.

Редакция, администрация і
експедиция «Руслана» під ч. 9
ул. Коперника. — Експедиция
місцева в Агенції Ландовского
в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
на попереднє застереженя. —
Рекламації неопечатані вільні
від порта. — Оголошеня зви-
чайні приймають ся по ціні
10 кр. від стрічки, а в «Наді-
сланім» 20 кр. від стрічки. По-
дяки і приватні донесеня по
15 кр. від стрічки.

До ситуації.

Стоїмо на порозі нової ситуації, яку безперечно витворить вправді звичайна, але досить рідка подія в австрійській житю конституційнім. Подією сею є замкнене парламенту, котре лучаєсь доперва по раз перший в ері гр. Баденього дня 3-го червня 1897, відтак за бар. Гавча 10-го грудня 1897 і тепер за гр. Туна. Два перші замкнення не змінили зовсім внутрішніх відносин в Австрії, бо цілє, для котрої се роблено, була в строгій тайні, і відносила ся лиш виключно до усунення нагромадженого балясту в парламенті. Інакше має ся справа з найновішим замкненем. Правительство замикаючи парламент не мало вже тепер на цілі звести австрійський парламент до нормальної ходи. Дві попередні проби як і послідні переговори гр. Туна пересвідчили правительство, що замикати парламент з тої і для тої причини, як се стало ся за гр. Баденього і б. Гавча, — не доведе до заложенної цілі: помирення народів і позитивної роботи в парламенті.

Теперішнє замкнене XIV. сесії ради державної наступило, як се слушно зауважали деякі дневники, — не ддятого, але по тім. Що так, а не інакше має ся справа з замкненем парламенту, свідчить і урядовий комунікат, котрий тут за Wiener Abendpost подаємо:

«Сесию ради державної замикає ся, бо дві проби, підняті в цілі повороту до нормальної ходи посольської палати, позістали без наслідків. Перша з тих проб розбила ся о становиско, яке на конференції предідателів клубів 6-го червня с. р. заняли представителі лівіці з огляду порушеної тоді kwestії віддання цілого ряду важних проектів законів під наради парламенту.

Пізнійше, — по відроченю ради державної — взяло ся правительство до якції, зверненої до осягнення порозуміння між сторонництвима в справі нового управильнення язових відносин в Чехії і на Мораві, порозуміння, котре було би витворило можливість відкликания язових розпоряджень з 24-го лютого с. р. І сей крок не допровадив до ніякого результату наслідком відпорного поведеня представителів лівіці. В тім стані річи наступило замкнене сесії ради державної, а правительство одержало більшу, чим до тепер свободу ділання.»

Наведений комунікат не тільки стверджує аж надто ясно причини замкнення ради державної, але заразом всказує менше більше і цілє, для котрої се зроблено. Застановившись докладнійше над словами комунікату, мусимо добачити в них не тільки перечеркнене минувшости, але й знаходимо натяк на будучність, хоть що правда конкретно неозначену. До сего висновку доводять нас слова послідного уступу: правительство одержало більшу як доси свободу ділання. Слова ті звучать дуже таємничо і заповідають не що иньшого, як зворот правительства до акції, — розуміє ся иньшої, як дотепер. Дотеперішню акцію правительства послідної доби можна би справедливо порівняти з акцію каменичних сторожів. Так гр. Бадені, бар. Гавч як і гр. Тун звели цілу акцію до того, що слухали, коли належить отворити браму палати (парламенту), а коли замкнути. Гіркі досвіді повчили правительство, що оно мусить раз виступити з ролі отвираня і замикання парламентарної палати. «Не прилетить за першим, за другим і за третим разом любий», так не поверне він більше, ворожить простолудин. Годіж припустити, щоби правительство уживни триразової безуспішної проби замикання і отвираня

парламенту, хотіло на тім покінчити свою акцію, або сподівати ся пожаданих результатів. І те говорять послідні слова комунікату. Правительство нічого вже не сподів ся від замкнення парламенту. Не в руках парламенту лежить тепер акція, але в руках правительства. Правительство замкнуло парламент на те, щоби могло само свобідно ділати.

Яка буде акція правительства, то на се мож нині хиба стілько відповісти, що буде она вести ся якийсь час без парламенту, доки не заспокоїть ся найконечнійших потреб держави. Правительство буде управляти без парламенту, але не против конституції. Против чого-ж буде звернена та акція? Певно що не против народів своїх, не против опозиції, але супротив урядових переговорів з Угорщиною. Через замкнене парламенту всякі урядові предложеня в Австрії не існують. Правительство тепер має свобідну руку в тій справі. На основі §. 14. приступити тепер гр. Тун до угоди з Угорщиною. Як буде поводити ся угорське правительство, котре завсігди заявляло, що угода тільки парламентарною дорогою мусить наступити, є так само неясне, як найблизша будучність внутрішніх відносин австрійських. В щасливім случаю можна сли вже не угоду, то бодай іривізорно заключити з Угорщиною. Удасть ся се правительству, так і на сім акція не може спочати. Тоді треба буде конче приступити до вирівнания внутрішніх відносин в Австрії. §. 14. вічно не може управляти, а зарядженя у внутрішній політиці на основі §. 14. не полагодять нічого, бо хотьби силою §. 14. заведено і язовий закон, то скорше чи пізнійше мусить він прийти під ухвалу парламенту.

Як бачимо, то ситуація на всі сторо-

Родинне і суспільне значінє руского жіноцтва.

(Конець.)

Яку вагу надавав автор «Скошеного Цвіту» нашому жіноцтву в народнім житю, виказав в многих місцях сеї повісти, з котрих лише одно характеристичне тут наведу. Виказуючи причини нашого народного упадку говорить автор: «Так довго будемо упадати і мевшати, поки не доведемо цілих родин до почутя і свідомости народної, бо ми мусимо оперти ся в родині, в родині нашої сили шукати». А щоби рускі родини могли стати такою підвалиною справді народного житя, треба конче образованя нашому жіноцтву. «Образованя, образованя дівчатам і жінкам» сказано в «Скошеном Цвіті», правдивого основного образованя, а они стануть по нашій стороні. А коли мала дитина з молоком висисати-ме наше житє, нашу ідею, за проводом матери возьмєть ся до того діла, — ми не пропадемо, а здвигнемо ся усі і ніхто вже не зможе нас поконати».

Отже щоби для загалу нашого жіноцтва уможливити сповненє сеї задачі, треба житє родинне злучити з житєм народу, жєнщину більше зблизити до загалу, скріпити єї ум наукою, а серце наповнити реалізмом ширшого житя. Бо чи-ж може добрих і світлих людий-патріотів виховати мати, не введена в житє пу-

бличне, не понимаюча народних обовязків? Чи Грахів могла дати римській рєпубліці иньша жєнщина, як Корнелія? Чи може розіграти теплою своїх чеснот жєнщина замкнена в чотирох стїнах дому, не ознакомлена з горем, яке долягає людскости? Годі! Факти взяті з житя дрімучої ще значної більшости жіночої доказують се одноголосно. З історії можемо переконати ся, що всюда, в Спарті, чи в рєпубліканьскім Римі, в історії церкви, чи в історії новосвітної суспільности, мати, що дала краєви великих синів, уміла материньску гідність украсити гідністю власного громадянства. У всіх лицарских подвигах, чи то релігійних, чи патріотичних, вбивали ся жєнщини все з тісних границь, накидваних загалови жіноцтва. У нас тимчасом виховують дівчат від дитинства так, мов би їм на все мало бути чужим то, що відносить ся до народу і людскости, а остаточно осягаємо одно з двох: коли вихованє переможе природну склонність і жєнщина остане в наконечних її границях — тоді буде доброю господинею, може бути щирою жінкою, любячою матерію, але не з'уміє наповняти скарбони чувств новим розвоєм своїх властивостей, не буде справедливою підорою і подругою мужчини, не зістане матерію в належитім значіню того слова, бо приспала душа єї не потрафить дітям передати в спадщині взнеслих чувств і постушових ідей. Коли-ж противно природа переможе вихованє, коли серце широке і отвертий ум нагадають їй виспу місію, що єї ще не сповни-

ла ставши жінкою і матерію, тоді глєдаючи висшої цілі, полюбить свій край і парід. Однак при найблагороднійших чувствах може жєнщина попасти в хоробливі мрії, збити ся на мавівці, коли не буде знала житя. А щоби жєнщини наші пізнали житє, впровадьмо їх в організм суспільний, піднесім їх вплив моральний, даймо їм таке значінє в суспільности, яке они повинні мати, а тим способом піднесемо скалю житя родинного, а обопільне образованє буде впливати з природи річи самої. Кількож то разів молода жєнщина мимо найстараннійшого образованя в житю родиннім тратить охоту до праці умислової, занебує набуті таланти і тратить сеї чарівний вплив, якого їй додає світло висшої мисли. Се є наслідок відсуненя жєнщин від духового житя народу.

Коли наука займе ум жіночий, то охоронить єї від надмірної запопадливости за материяльними користями і за марними розривками сего свїта. Спільне в подружю читанє часописий і книжок поважної основи станєсь потребою і коли не усуне, то бодай на другий план випре нинішні марні а коштовні розривки, пушту поговорку, романси, журнальні студії. Світлий муж і отець буде мав при тім спосібність висказати свої думки про справи щоденні, суспільні і наукові, а розумна жінка своєю участію оживить, огріє і не одною іскрою здорового погляду освітить сеї домашній парламент. Тим способом з обєагу мисли, науки і висших загальнолюдских і народних обо-

ни дуже прикра. Ані замкнене парламенту, ані §. 14., ані навіть заключенє нової провізорії, не можуть витягнути Австрії з багна, в яке попала. Тут треба дійсно інших доріг, інших средств. І мабуть правительство мусить мати в тім напрямі якісь пляни, інакше комунікат не говорив би про свободу діланя. Одні говорять, що правительство буде дальше вести переговори, другі що по заключеню угодової провізорії видасть язиковий закон силою §. 14. і скличе парламент, щоби було можна відкликати язикові розпорядження (гляди вісти політичні), треті кажуть, що наступить розв'язанє парламенту і октройованє конституції. Що сповнить ся з тих здогадів, тяжко відгадати, особливо в Австрії. Але то річ певна, що накопи не одного, але всіх повисше згаданих способів хотіло би правительство пробувати, то се Австрії таки не уздоровить.

Арстрию уздоровить не свобода акції правительства, але єї народи. Щоби се наступило, а потреба сего як найскорше, то мусить стати нова Австрія, збудована на повній справедливості так політичній як і національній всіх єї народів. До сего кроку повинна приневолити Австрію теперішня єї безвідраднa ситуація і взгляд на будучність держави. Латати вже нема що, треба постарати ся о нову, всім народам вигідну одежу.

Лихва і кредит селянський.

(Реферат д-ра Леоп. Каро на кат. вічі.)

(Дальше.)

3. До чого обов'язана держава?

Законне понятє лихви, котрого недостаточність йно-що ма виказали, заключає в собі ще другі елементи, що затемнюють суть річи. Ті елементи утрудняють суди, що має вимірити справедливість, вимір такої справедливості.

Не можна бо заперечити, що всякий злочин, докочаний на одиниці, що належить до суспільности, є звернений проти самої суспільности. Сей злочин нарушає моральний лад, установленний Сотворителем. Суспільність повинна проте виступити проти всякого такого злочину, або бодай знищити єго лихі і шкідні наслідки, без огляду на намір злочинця, котрий

в'язків витворить ся спільна в подружю зв'язь, котра тіснійше злучить їх душі, як зв'язь витворена красою вроди. А діти... ті найбільше скористають. Виростаючи в атмосфері домашньої гармонії, взнеслих змагань і щиро виповнюваних народних обов'язків, будуть завчасу учити ся поважно думати, ділати благородно, дорожити своєю рідною мовою, як многоцінним предківским скарбом і любити свій край і нарід, у котрого і під грубим сїраком криє ся велика душа. Від наймолодших літ навикнуть діти глядіти за чимсь висшим, як безграничний збиток або непогамовану жадобу богатства, чому нині, з жалем треба сказати, придивляють ся навіть в середній класі суспільности.

Кождий щирий патріот радїє цілою душею, споглядаючи на наше нинішнє житє народнє. Хоч бо ще много не зроблено, не в одній справі ще мусимо поперестати на самих бажанях, однак видно що раз більшу свідомість, що раз красший успіх в народних справах, а заслуга в немалій часті належить ся нашому жіноцтву, котре переймає ся почутєм народних обов'язків і що раз живійшу бере участь в публичнім житю народнім. Первоцвіти літературні руского жіноцтва, що тепер появляють ся що раз частійше в літературних виданях, є доказом, що наше руске жіноцтво помало переходить на ширший терен суспільно-народний. Дівочий інститут руский у Львові і в Перемишлі подвигнуть вихованє і народнє образованє руского жіноцтва, аз тим засияє для нас красша доля і тоді: «усяміхнеть ся мати, заплакана мати!» *)

Ол. Барвінський.

*) Ся статя була 4. (16.) марця 1884 р. відчитана на літературно-музикальних вечерницях «Рускої Бесіди» в Тернополі і до нині не стратила інтересу, тим то подаємо єї в нашій часописи.

Ред.

з становища суспільного представляє ся зовсім індіферентним. А мусить суспільність зробити се як найскорше там, де розходить ся о такий для неї шкодливий злочин, яким є лихва.

Коли крадіж, а навіть обманство не коньче доводять пошкодованого до маєткової руїни, то лихва потягає за собою правильно маєткову руїну.

Св. Амврозій, в розправі: «De Tobia» каже на ту тему: «Всякий визисканий умер для суспільности. Умер, а мимо сего переносить всякі муки свого істнованя. Крадіж може діткнути одного. Лихва відбирає вольність многим і веде їх в неволю». Отже ані крадіж ані обманство ані спроневерство не мають так тяжких наслідків, а мимо того закони карають їх острійше, ніж лихву. Державі прислугує право, зробити нешкодливими одиниці, що загрожують безпеченству чи то єї самої, чи поодиноким горожан. Держава повинна проте виступити проти лихвара, як лишень добачила шкідність єго діланя, без огляду на те, чи був там або не було злого наміру. Державі яко такий мусить бути рівнодушно, чи злочинник в хвили докочання свого злочину робив се з розумом, чи не міг від сего злочину здержатись. Се обставини, що можуть впливати на зміненє переступства, але не рішають сути діланя, шкідливого для суспільности. Цілю кари не є покута злочинця. Цілю кари може бути лише береженє добра суспільности, на котрої лад злочинець кинув ся, отже виключенє злочинця з сєї суспільности, щоби більше їй не шкодив.

Се певна річ, що приміром лихвар на биржі більше би заробив, ніж 52% на рік через лихву. Може бути, що віритель не мав на цілі, викинути свого довжника з батьківщини і пустити єго в світ з торбами. Може бути, що віритель обраховував ся з своїм довжником правильно, а тепер хоче лише те відобрати, що єму «правно» належить ся. Але сєся Шільоківська льогіка буде лише слабою потіхою для селянина, що в наслідок лихварської позички мусить вкінци за безцін продати свій ґрунт і інвентар, щоби відтак згинуті марно в Бразилії і стати навозом для грядучих чужих поколінь! З сего і виходить, що при понятю лихви можна поминути питанє злого наміру, накопи лишє саме діланє вірителя предметово понятє могло довжника виставити на маєткову руїну або до сєї руїни причинити ся.

Німецький закон проти лихви жадає доказу, що віритель-лихвар користав з примусового положеня, легкодушности, пристрасти або недосвідку довжника, а закон австрійський жадає доказу, що віритель користав з примусового положеня, легкодушности, недосвідку, слабоумности або подражненя довжника.

Найзнаменитші учені і парламентарні головачі, а навіть мотиви правительственні австрійського закона проти лихви провіряють згідно, що недосвід, примусове положенє або легкодушність суть як-раз нересічними прикметами нашого селянства, що селянин сєй не годен обчислити досяглости найпростійшого істтересу, не то досяглости таких річий, як потарияльний акт або вексель.

Чи довжник або обіцював би вірителеви так великі користи над свої сили, як би до сего не неволила єго біда (примусове положенє), легкодушність або недосвід? А мимо сего ніхто доси не подніс того, що вчисленє всіх тих негосподарних прикмет довжника в законі є не потрібне а навіть шкідне. Вчисленє сих вимінок утрудняє лишє доказанє лихви, бо змушує довжника, щоби прилюдно признав ся не тільки до біди, легкодушности, або до слабоумности і т. д., але щоби перед судом доказав, що він дійсно є легкодухом, дурноватим, недосвідченим або банкротом. З того і виходить, що понятє лихви треба в нас основно змінити. Як? — о тім в слідуючім уступі.

Дальше буде.

Вісти політичні.

Вся праса обговорює широко вступних артикулах замкненє ради державної і комунікат Wiener Abendpost, котрий подалисьмо у вступнім артикулі. N. fr. Presse доказує на основі урядового комунікату, що правительство замкнуло парламент не по причині єго безплідности, але

доперва по пересвідченю ся, що Рада державна є неспосібною до праці, отже по тім, а не для того. Позаяк в комунікаті є бесіда о свободі діланя, то N. fr. Presse хоче знати, що звертаєсь она против Угорщини радше, чим против обструкції. Vaterland також на основі урядового комунікату догадує ся, що непорозумінє між правительством а обструкцією триває дальше і що нема ніяких виглядів на єго розв'язку.

Freundenblatt обговорюючи начерк язикового закона предложеного предсідателям німецьких клубів парламентарних признає, що Німці не повинні були єго відкидати. Начерк мож було змінити і правительство прихилило ся до уступств, щоби тільки довести до порозуміня між Німцями а Чехами. Гр. Тун освідчив вже раз, що відкликє язикові розпорядження, сли тільки наступить згода Чехів і Німців в засаді на язиковий закон. Німці відкинули те засадничє порозумінє, чим унеможливили відкликанє язикових розпоряджень. Гр. Тун може тепер свобідно поступати, має розв'язані руки, однак не думає визискувати примусової ситуації держави на користь або шкоду одної народности, але буде зарівно виступати против диких претенсій Німців, як і против екзальтованих жадань Чехів. Narodni Listy видять початок нової акції гр. Туна, котру на разі криє груба тайна. Grazer Tagespost обговорюючи комунікат правительства о замкненю ради державної твердить, що дотичний погляд о «свободі діланя» пригадає комунікат виданий в своїм часі мін. Белькредім перед завішенем конституції. Тоді рівнож сказано, що «дорога є тепер вільна» і справді дорога була вільна аж до Садови, а однак треба було в кінци прийти до Німців і просити їх помочи.

Угорска праса приняла замкненє парламенту дуже спокійно. Magyar Ország ворожить теперішньому парламентови кінєць єго кар'єри. Перед правительством стоїть тепер одинока задача: заключити нову провізорію угодову на рік. В тім взгляді гр. Тун має лекше становище від б. Банфіого, бо Угорщина не хоче згодити ся на угоду з абсолютною державою. З абсолютною державою не лучить Угорщини нічого більше кромі особи цїсаря. Pester Lloyd заявляє, що Угорщина не пристанє на дефінітивну угоду на основі § 14, найбільше на однорічну провізорію.

Przegląd догадує ся, що правительство і по замкненю парламенту буде вести дальші переговори з Німцями в язиковій справі. Дневник сєй тепер знає, чому то говорено недавно о оголошеню язикового закона для Чехії та Морави силою § 14. Тільки замкненє ради державної уможливяє таку процедуру. Сли правительство має справді такий плян, тоді проголошений закон прийшов би в протягу місяця на дневний порядок парламенту. Такий закон усунув би розпорядженя язикові. В разі єго відкинення наступив би в Чехії стан такий, який був перед розпорядженнями гр. Баденього. На случай прийнятя закона опозиція стратила би головний аргумент опору, що язикової квестії не вільно рішати розпорядженнями. Австрія мусить старати ся о то, щоби не загнати всіх Німців в настрій розпуки і втеряня надії на державу, котру сотворили. Slowo polskie називає замкненє парламенту похороном конституції а Полякам робить закиди, що вижебравши у правительства завішенє конституції в половині Галичини зійшли до ролі політичних компарсів і не входять вже в політичну рахубу. А кінчить свої виводи таким сьмілим висказом: «Найтайнійші бажаня наших зацофанців народних, наших Czas-ів і duchów katolickich» сповнені: абсолютизм за поясом». Ruch katolicki згадуючи про замкненє парламенту є спокійний о судьбу народу польского, а в самім факті видить новий крок правительства до відновленя монархії. Кроком сим має бути ревізія конституції по ювілейнім році, сли Угорщина своїм опором против § 14. не приспішить тої кризи.

Найлучший інтерес зробив гр. Бадені. На слідком замкненя ради державної відпало з дневного порядку також внесене Кронаветера, обжаловуюче гр. Баденього за субвенцію Reichswehr-a, а так само пропали мандати комісії, вибраної для обжалованя гр. Баденього по причині паделістових подій.

Як звісно, новий закон податковий установає рекурсові комісії, котрі будуть розсуджувати рекурси внесені против вимірення особисто доходного податку. Ті комісії складаються в половині з членів іменованих правительством, в половині вибраних соймами. Тож слідує тижня наступлять номінації міністерства скарбу до тієї комісії.

Гр. Тун і мін. Кайцль виїжджають нині до Пешту. Не трудно догадати ся, що цілюю подорожи є угорська угода. Magyar Ország вневняє, що між обома правительствами ведуть ся вже переговори о заключенє нової провізорії на рік на дотеперішних основах. В тій цілі б. Банфі запросять до Пешту визначніших членів ліберальних на нараду. Зараз по скликаню Союму предложить правительство до ухвали внесенє рівнозвучнє, як минушого року з огляду на відносини в Австрії. Рівночасно зголосить Банфі димісію, щоби бути вірним своїй заяві з минушого року, коли то сказав, що не згодить ся на ніяке полагодженє угодове позапарламентарною дорогою в Австрії. Цісар не прийме димісії і б. Банфі опираючи ся на тім довірю і числячи на підмогу більшости, одержить нову провізорію.

Президент Сполучених Держав Мек Кінлі нараджував ся вчера з прочими членами кабінету в справі мирних переговорів з Іспанією. Була се звичайна рада міністрів з президентом. Ухвалено приступити до необовязуючих переговорів з Іспанією, війну однак продовжати так довго, доки Іспанія не предложить конкретних пропозицій мирних. З Вашингтону повідомляють урядово, що французский амбасадор зложив заяву на письмі іспанського правительства з жаданєм уложєня услівій мира, без ніяких означених пропозицій. Іспанське правительство нараджувало ся вчера так само над справою мира. Саґаста заперечив вісти, мов би переговори увійшли вже на урядову дорогу, так само пояснював і міністер справ заграничних, що переговори мають приватний характер.

НОВИНКИ

— **Брідска гімназія** числила з кінцем шкільного року 1898 481 учеників: жидів 223, римокатоликів 137, греко-католиків 121. До народности польської признало ся 205, рускої 116, а до німецької 160, очевидно самих жидів. Сил учительських було 24, а один для музики і співу.

— **Академія орієнтальна** у Відні після цісарського розпорядженя має називати єго від тепер академією консульською і буде ділити ся під виглядом лінгвістичним на дві секції: орієнтальну і західну.

— **Клевета?** Dziennik polski доносить, що питомці рускої духовної семинарії забавляли ся часто в одній гостинниці за замарстинівською роґачкою і то очевидно на кредит. Коли зібрала ся поважнійша квота, веліли питомці шинкареви звернути ся по свою належитість до фонду релігійного. І дійсно властитель шинку виїс остемпльованє поданє до намістництва, з домаганєм вирівнєня свого рахунку. — Не сумніваємо ся, що в тім всім нема ні дрібки правди, бо годі увявити собі такого найбогачшого шинкара, а тим більше таких дитинних питомців, котрі чейже знали би добре, що подібні вибрики скінчили би ся для них найсумнійше. Уважаємо се радше неfortunним вибриком фантазії репортера з Dziennik-a Polsk-ого, котрий дуже часто в своїм шовінізмі і ненависті до всего руского не знає сам, що пише.

— **Біда послам без диет.** Як довідємо ся, то деякі послы австрійської соціальної демокрації є в дуже прикрім фінансовім положеню. З причини відрочєня ради державної не побирають диет і не мають з чого жити. Центральний віденський комітет соціальної демокрації розіслав до підчинених комітетів провінціональних обіжників з візванєм, щоби в соціалістичних часописях пропаґувати гадку складок на удержанє послів. Хто розглянув ся трохи між обставинами теперішних послів в австрійськім парламенті, то знає дуже добре невідраднє положєнє і деяких наших, руских послів з опозиції. Затяганє довгів се у них там щоденнє заняте. Практичнійше постував собі наш львівський посол з V. куриї п. Козакевич. Як нам звіщають достовірні особи, наняв ся він малювати церкву в Купчинцях, гніздї подільських радикалів. Не можемо ма-

ти нічого проти малярських здібностей п. Козакевича, але щоби принципіальний безбожник малював образи сьвятих, що мають служити на хвалу Богу, то вже що найменше богохульство. Можна заробляти на житє всіляко, але не в той спосіб, котрим викликає ся прямо публичну соблазн і обурєнє у людей, котрі знають, хто є пан Козакевич. Серед тамошної інтелігенції панує по тій причині велике огірченє. Дивуємо ся, як міг на таке важити ся дотичний комітет церковний! Хіба він не знає, що Русини мають своїх малярів церковних, котрі тішать ся загальною славою.

— **Кровава подія.** В Лиманові мешкає купець Жигмонт Розвадовский а при нїм старушка мати і брат медик. Третий брат Казимир є авскульгантом судовим в Мшані долішній. Остатньої неділі приїхав Казимир, як звичайно, до своєї родини. Найшло ся товариство, заграє в тарока. Перед дванадцятю в ночі всі розійшли ся. Казимир мав відїздити, а додати треба, що в дорозі завєгди носив при собі револьвер. Нараз являє ся в комнаті парубок і каже, що до стайні, де спала служниця, прийшов якийсь жовнір і курить папіроси. Почувши се Жигмонт побіг до стайні, що стоїть зараз за уличкою, і відобрав жовнірши баґнет. Хотів віднести оружє на війскову інспекцію. Але жовнір біжить за ним і зачинають оба термосити ся. Жигмонт кличе о поміч. Надбігає Казимир і видить брата на землі; звисає жовніра, щоби перестав дусити брата, а коли то не помогло, в стрілив два рази в воздух, а два рази в ноги жовніра. Жигмонт видирає ся з рук жовніра і біжить до сінни, але той держить в руках баґнет і кричить: Jetzt ist mir all-s eins! Видерши вкінці баґнет зачинає утікати. Казимир стріляє ще раз. Куля трафила в живіт і жовнір падає на землю. Жигмонт удає ся тоді на інспекцію до касарні і віддає баґнет, а Казимир доносить жандармерії о цілій події. В понеділок рано відставлено Казимира в товаристві Жигмонта до суду в новім Санчи. Кілька годин пізнійше привезено до шпиталю раненого жовніра. Є то німець Роберт Крішке і був фрайтром. Має постріленє ліве і праве удо, але найбільша рана є в животі в околиці жолудка, де застрягла одна куля. Кулі ще не добуто. Мимо то жовнір держить ся кріпко і горячка єго не імає ся. Увзнений Казимир Розвадовский дістав натомість горячку. Він тішить ся загальною симпатією і є дуже образований та релігійний. Жигмонт Розвадовский находить ся на вільній стопі. Жовнір, котрому не грозить ніяка небезпечність, зізнав під присягою, що постріленє єго в утечи з заду, а не в бійці. Справа піде імовірно перед звичайний трибунал карний.

— **Електричність а релігія.** Князь Валлі, котрий наслідком зломаня ноги приневолений лежати в ліжку, слухає богослужєня через електрофон.

— **Катастрофа в Одесі.** Оноді найкрасна уличка в Одесі, т. зв. «Малий фонтан», по раз другий упала жертвою катастрофи, котра знищила кільканадцять хороших віль, з огородами, терасами, альтанами і т. д. Того дня о год. 5. рано мешканців надбережних віль обудив страшний тряскіт, причім земля сильно задрожала. Коли перестрашені мешканці вибігли на побереже, очам їх представив ся страшний образ знищеня. Простір землі на кільканадцять сяжнів осунув ся в діл, творячи урвище на 8—10 сяжнів глибоке. Доми по части занали ся, по части викривили ся і кожної хвилі грозять падєнєм в пропасть. Поломані дерева, збурєні хороші альтанки, поточєні статуї і повивертані горі дном купелєві будки роблять пригнобляючє вражєнє. Ся катастрофа не була зовсім несподіванкою для міста, тим більше що вже раз таке стало ся, і длятого утворила ся була в місті комісія, котра мала зарадити можливому нещастю. Тимчасом, заким комісія взяла ся до діла, нещастє не дало на себе чекати.

— **Драма яких богато.** В Сибіні в Семигороді жило молоде подружє, звичанє перед роком. Він оженив ся з 19-літню панною, богатою і дуже образованою. Від якогось часу она удержувала любовні зносини з іншим мущиною, постійним приятелем дому, о чім молодий друг не знав нічого. Дня 20. с. м. відбула ся в Сибіні велика забава, на котру запрошено молоде подружє і приятеля дому. Коли чоловік рішив ся іти на забаву, она постановила провєсти сей вечір у своїх родичів, бо чула ся нездоровою. На забаві звернула єго увагу неприсутність приятеля дому. Передчутє чогось злого заволоділо єго душею; він без надуми повернув домів і узрів в вікнах свого помешканя світло. Війшов до середини і застав там жінку і свого приятеля. Розпочала ся страшна борба на ножі між зрадженім подругом а уводителем, серед котрої она утікла до своїх родичів. Борба

трєвала довго, аж вкінці приятель дому, поранений страшно на цілім тілі, упав на землю і віддав духа. Зраджений чоловік віддав ся в руки поліції.

— **Новий рід реклами** завєло кілька берлинських фірм в сей спосіб, що гостям, котрі купили товарів за 200 марок, дають шість фотографій в кабинетовім форматі. Купуючий одержує при касі т. зв. бон, на котрім є зазначена адреса фотографа. За оказанєм бону фотограф цілком безплатно робить шість фотографій після желаня. Ясна річ, що то реклама подвійна: раз для купецкої фірми, котра такі подарунки жертвує своїм гостям, а друге для самого фотографа, котрий в сей спосіб скоро стає ся загальною знаним.

— **Десять самоубийств** сповнено в однім дни т. є. минулої суботи у Відні. Є то навіть на таке місто як Відень цифра занадто велика. Причини тих самоубийств ріжні. Межи іншими 48-літня швачка Юлія Труска, не маючи щастя в любови, постановила заморити ся голодом і в тій цілі через 10 днів не принимала ніякої поживи; інша знов Марія Апіяно, жінка банкира, кинула ся до Дунаю длятого, що грозила їй втрата зору. Причини інших самоубийств були звичайні, як недостача средств до житя, нещаслива любов і т. д.

— **Средство на поріст волося.** Хиньский учений Теінґ-Хінґ оголосив в одній анґлійській часописи статью, в котрій доводить цілком поважно, що буйний заріст у Хінців, котрі носять — як звісно — коси, походять звідєси, що Хінці їдять щурів. Хиньські жєнщини, скоро спостережуть, що зачинає їм випадати волосє, через якийсь час споживають лише страви з мяса щурів і то з добрим успіхом. Може хто з лисих Европейців спробує того нового средства на поріст волося.

— **Дрібні вісти.** Намістник відобрав виходячий в Цешині газетці кс. Стояловского Niewiasta почтовый дебіт до цілого округа, де завєдено стан виімковий. — Передвчєра у Львові кинув ся з третього поверха ратуша комінярский челядник Іван Бавмґартен і убив ся на місці. Причина сєго кроку було недержанє концесії на ведєнє самостійного підприємства а після других вістий спроневіренє 1000 зр. на шкоду Ляйтнєтової, у котрої був челядником. — Того дня при ул. Коперника ч. 48 вистрелив до себе в голову 27-літний кравець з револьвера і ранив ся тяжко. Недоспілого самоубійника відставило поготівлє ратунковє до шпиталю. — Станислав Генрик гр. Бадєні, син маршалка краєвого, виїс поданє до трону о дозвіл відбутти в краківськім університеті промоцію на доктора прав sub auspiciis Imperatoris.

Телеґрами.

Відень, 28. липня. Wiener Tagblatt вневняє, що гр. Тун покинув на разі намір їхати до Пешту.

Відень, 28. липня. В Пешті відбуває ся нині нарада в справі зміненої ситуації в Австрії і угоди з Австрією. По нараді їде Банфі до Ішлю.

Букарешт, 28. липня. Румунська праса обговорює дуже симпатично подорож короля Карла до Петербурга. Візита означує скріпленє приязни, заключеної на поли війни.

Берлин, 28. липня. Кн. Бісмарк тяжко занедужав. Вісти про стан здоровля є дуже суперечні. Одні не бачать ніякого небезпечєнства, а другі обавляють ся катастрофи. Бісмарк терпить на запалєнє жил і пухлину в ногах.

Фрідріхсруґе, 28. липня. Депутация австрійських гімнастиків, котра брала участь в зїзді німецьких гімнастиків в Гамбургі, зложила свій привіт Бісмаркови. До замку депутации не впушено по причині недуги князя.

Париж, 28. липня. Генерала Pellieux обжалував адвокат Золі о співучасть в сфальшованю телеґрами, котра вилинула на справу Драйфуса. — Золю вичеркнено з листи почетної легії, доки не покінчать ся єго процеси.

Ню-Йорк, 28. липня. Сполучєні Держави годять ся на мир під такими услівями: Независимість Куби під протекторатом Сп. Держав, відступленє воєнних портів на островах Мариньских і Филипиньских, яко углевих стаций і воєнне відшкодованє. На воєнний роз'єм Америка згодить ся, ели Іспанія часу роз'єму ужє на переговори в справі мира, опертого на певних згорі умовлених точках основних.

Альгофон,

в цілім того слова значіню успішне
средство против хороби зубів
і невральїї.

12

Ціна флякону 35 кр.

Головний склад в аптиці

164 176—2

Жигм. Рукєра

під „Срібним Орлом“ у Львові.

Розклад їзди поїздів залізничних обов'язуючий від 1-го мая 1898.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейського).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп.	особ.		посп.	особ.	
1-50	6-45	з Іцкан (Галацу, Ясс), Сучави	6-00	до Підволочиск, Бродів з голови двірця	
	7-30	" Зимної води від $\frac{8}{9}$ до $\frac{11}{9}$ влучно	6-05	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу)	
	7-40	" Янова	6-15	" Підволочиск, Бродів з дв. Підзамча	
	7-50	" Тернополь і Бродів на дворець Підзамче,	8-35	" Кракова (Відня, Берліна)	
	7-55	" Сокала і Рави рускої	8-50	" " Варшави	
	8-05	" Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	9-15	" Скольного від $\frac{10}{7}$ до $\frac{31}{8}$ вл.	
	8-15	" Тернополь і Бродів на дворець головний,	9-25	" Янова	
	9-05	" Кракова від $\frac{15}{8}$ до $\frac{15}{9}$ влучно	1-55	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	10-35	" Іцкан, Сучави	2-08	" " з дв. Підзамче	
	10-45	" Ярослава, Любачева	9-55	" Белзця, Рави рускої, Сокала	
	1-01	" Янова	10-55	" Іцкан, Сопова, Бергомету, Сучави	
1-30	—	" Кракова (Відня, Берліна, Вороцлава)	12-05	" Янова від $\frac{1}{5}$ до $\frac{15}{9}$ тільки в нед. і сьв.	
	1-40	" Скольного, Стрия (Гребенова в. $\frac{10}{7}$ до $\frac{31}{8}$)	2-15	" Брухович від $\frac{8}{5}$ до $\frac{21}{9}$ " " "	
1-50	—	" Іцкан (Букарешту, Галацу, Ясс) Сучави	2-40	" Іцкан (Ясс, Букарешту) " " "	
2-15	—	" Підволочиск (Кієва, Одесси) на дв. Підз.	2-50	" Кракова (Відня, Берліна)	
2-30	—	" " " Козови, Бродів на дв. Підз.	3-00	" Стрия, Скольного тільки від $\frac{1}{5}$ до $\frac{30}{9}$	
	5-00	" " " " на дв. гол.	3-11	" Янова	
	5-25	" Іцкан, Сучави	3-16	" Зимної води тільки від $\frac{8}{5}$ до $\frac{11}{9}$ вл.	
	5-40	" Сокала, Белзця і Любачева	3-26	" Брухович " " " "	
	5-55	" " " " " "	4-55	" Ярослава, Самбора через Перемишль	
Ніч			Ніч		
5-10	3-04	з Підволочиск, Козови, Грималова на Підз.	4-10	до Кракова (Відня, Берліна, М Ляборч)	
	3-30	" " " " на дв. головний	5-20	" Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава	
	6-10	" Кракова (Відня)	6-20	" Янова від $\frac{1}{5}$ до $\frac{15}{9}$ тільки в нед. і сьв.	
	7-57	" Янова від $\frac{1}{5}$ до $\frac{16}{9}$ і від $\frac{16}{9}$ до $\frac{30}{9}$ щодень	6-30	" Іцкан, Радівців, Кімполонга Сучави	
	8-12	" від $\frac{1}{8}$ до $\frac{15}{9}$ вл. тільки в неділю і святя	6-40	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	
	8-31	" Брухович тільки від $\frac{8}{5}$ до $\frac{30}{9}$ і від $\frac{16}{9}$ до $\frac{11}{9}$	6-55	" Тернополь з двірця головного	
		" від $\frac{1}{7}$ до $\frac{15}{9}$ влучно	7-00	" Лавочного (Мункача, Пешту)	
	8-53	" Янова від $\frac{1}{6}$ до $\frac{15}{9}$ тільки в будні дни	7-10	" Сокала, Рави рускої	
8-45	9-10	" Кракова (Відня, Берліна, Варшави)	7-15	" Тернополь з двірця Підзамче	
9-39	—	" Підволочиск, Бродів на двор. Підзамче	8-40	" Янова від $\frac{1}{5}$ до $\frac{30}{9}$ і $\frac{16}{9}$ до $\frac{30}{9}$ вл.	
9-45	—	" Іцкан (Букарешту, Ясс, Галацу, Сучави)		" щодень, від $\frac{1}{6}$ до $\frac{15}{9}$ в нед. і святя	
9-55	—	" Підволочиск, Бродів на дв. головний	10-05	" Іцкан (Ясс, Галацу) Сучави	
	10-30	" Лавочного (Пешту) Хирова, Борислава	11-00	" Підволочиск, Бродів з дв. головного	
	12-15	" Скольного, Калуша, Борислава	11-27	" " " " з дв. Підзамче	

ЗАМІТКА: Пору нічна числять ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.
Час середно-європейський рїзвить ся від часу львівського о 26 минут, а іменно: 12 год. часу середно-європейського = 12 год. 36 мин. часу львівського. — Бюро інформаційне ц. к. зал. держ. (Львів, ул. Третього мая, готель Імперяль) удїляє пояснєнь в справах залізничних, продає білєти всякого рода і розклади їзди.

Новість! Новість!

„Дальновид“ (законно охоронений!)

Той дуже знаменито зладжений дальновид дає 10-кратне побільшенє, яке лучає ся тільки при польових далековидах. Над подив величава дальновидь!! Всюди незмірні успіхи!! Особливо в подорожах і на прогульках і т. и. Одна проба перевищить всякі оживаня. Цїна удивляючо низка лише 2-75 зр. (франко) в елєгантнїм етїю. Висилає за надїсланєм готївки, (також марками) або за послїплатою

C. SCHOLZ,
Wien, II, II., Kleine Pfarrgasse 31.

Просимо при замовленях покликати ся на нашу газету.

ЛЕВ НОВОСАД

(практикант відєньський)
у Львові, ул. Круга ч. 7.

виконує мужєску, дам-ску і дїточу обув, також чоботи з холя-вами для духovenьства по як найпри-ступнїйших цїнах.

Рівнож приймає репарації каль-шів. — З провінції вистанє стар-рий оказ на міру. 136 73—140

В ЖИТЮ

НІКОЛИ

не лучить ся друга така нагода одержати

лиш за 3 зр. 50 кр.

ось яку збірку величавих товарів:

15 штук 15 штук

зр. 3-50 зр. 3-50

1 Реформований - котвичиний - ремонтаровий годинник кишеньковий, точно ходячий, з 3-літнюо гваранцією.
1 ланцюшок панцирний з правдивого металю (Goldin);
2 золоті іміт. перстенї найновшого фасону з брилїантом;
2 штуки спинок до манкетів подвійно позолочуваних з механїзмом;
1 дуже хорошу жіночу брошову шпильку;
3 штуки спинок нагрудних до сорочки;
1 патентовану спинку до викладаних ковчїрів;
1 прекрасну шпильку до краватки;
1 футерал на анкровий годинник;
1 зеркальце кишенькове в етїю;
1 шпильку нагрудну, золото фасонє.

Всїх тих 15 прехороших оздобних предметів разом з котвичиним ремонтаровим годинником коштує лише

зр. 3-50.

Висилає ся кождому за ціляплатою. Наколи-б річи не подобали ся, гроші звертає ся з великою готовостю, так що всяке ризико цілковито виключєне. Дїстати можна тільки у фірми годинників 1-6

Альфред Фішер,
Відєнь I., Adlegasse 10.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одвоке руске Товариство асекураційне, припоручєне Всч. Духovenьству і всїм вірним Впрєосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординариатам всїх трєх єпархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот господарскї зваради, вбїжє в зерні і соломї, сїно в стогах і будинках против шнїд огневих.

„ДнѢстеръ“ вступив в 6-тий рік своєї дїяльности з збїль-ценки фсндами гваранційними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносьть:

Фонд резервовий	73.874 зр. 47 кр.	} 176.143 зр. 87 кр.
Резерва премїй	52.269 " 40 "	
Фонд основний	50.000 " — "	

Виплачєні цюди до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи „ДнѢстра“ дуже умїркованї, услїва обезпечєнь користнї, а шкоди ліквідують ся безпроволочно. Полїси „ДнѢстра“ приймає Банк краєвий при позичках гіпотєчних.

На житє можна обезпечити ся через „ДнѢстеръ“ в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Краковї, котре дає найкористнїйші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту „ДнѢстеръ“, стоваришенє з обмеженою порукєю, удїляє позички за платою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошта адмінїстраційні за інтабуляцією або порукєю двох відповідних ручитєлів, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по $4\frac{1}{2}\%$. Удїл членьскїй виносьть 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати мсже тільки член обезпечєний в „ДнѢстрѣ“. Інформації удїляє Дирекція листовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях і де нема близько агентів „ДнѢстра“, приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дїм „Просвїти“).

1000 туток цигаретових за 1 зр. поручає фабри-ка туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ
у Львові, лиця Галицька число 12.
Замавляючим 5.000 туток ра-вом опакованє і відєилка franco.

МОЛОДИЙ здібний помічник торговельний прийме місце під приступними услївами у Львові або на провінції.

Адрес: ул. Пекарська ч. 53.
Лаврїв В.

Артист.-літературні Новини

виходять кнїжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильнїйше увзгляднюване артистичного викінченя навіть найбільш тенденційних творів. — артизм у змістї і формї.

Кн. I. В. Щурат: „Мої Листи (поезїя)“. — Кн. II. Едгар По: Новелї (в перекладї Ів. Петрушевича).

Цїна кнїжки з перєсилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видаєць: М. Заячківскїй, Львів, улица Зибликєвича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Свїтло церковне

впрєст з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кїл. Іосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самороднє почавни від 70 зр. за бочку Іосо місєце продукції.

Зї складів висилає: **КАВУ** по 5 кїл. посїлках почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 11-20, а спеціальнїсть по 12-20 франко

ВИНО в 5 кїл. барїлках по зр. 3-—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Іншїї товари по умїрєних цїнах.